

Nr 72.

Godkänd av första kammaren den 16 april 1920.

Godkänd av andra kammaren den 16 april 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i lagen om enskilda vägar på landet.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 19.)

Till Konungen.

Riksdagen har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta motioner med yrkanden i den ena, att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring av lagen av den 5 juli 1907 om enskilda vägar på landet att

- 1) lagens rubrik ändras till: Lag om enskilda vägar;
- 2) att § 1 i lagen erhåller följande ändrade lydelse: Denna lag avser enskild väg å landet och i stad, som tillhör landsting, utom stadens planlagda område, vilken för en eller flera fastigheter är till stadigvarande nytta såsom farväg, vare sig för hemkörslor eller för utfart eller eljest, samt i den andra, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes utreda, huruvida, i vad mån och på vad sätt »lag om enskilda vägar på landet» bör ändras, och därefter för riksdagen framlägga förslag, vartill utredningen ger anledning.

Lagen den 5 juli 1907 om enskilda vägar på landet gäller — såsom redan lagens rubrik angiver — endast landsbygdens vägar. I den kungl. proposition, nr 88, till 1907 års riksdag, varigenom det förslag, som ligger

till grund för 1907 års lag, förelades riksdagen, anförde föredragande departementschefen i detta avseende, bland annat, att den tanken visserligen hade föresvävat honom, att förslaget lämpligen skulle kunna omfatta även städernas enskilda vägar, desto hellre som det utan tvivel kunde vara önskligt att icke genom en ny lagstiftning allenast för landsbygden framkalla en åtskillnad mellan stad och land, som — vid det förhållande, att då gällande allmänna stadganden i ämnet i tillämpliga delar torde äga giltighet jämväl i fråga om enskilda vägar å städernas områden — i själva verket då icke funnes. Men då det tilläventyrs kunde möta svårighet att inordna städernas hithörande förhållanden under samma bestämmelser, som föreslogos för landsbygden, hade departementschefen trots sig icke böra fullfölja en sådan tanke.

I den förstnämnda motionen framhålles nu, hurusom det ständigt fortgående beviljandet av nya stadsrättigheter och inkorporeringarna till städerna av betydande landsbygdsområden behovet av en utsträckt tillämpning av lagen om enskilda vägar på landet allt starkare framträtt. Inom de mycket stora områden av ofta ren landsbygdsstruktur, som tillhörde städerna utom deras planlagda område, vore frågan om det enskilda vägunderhållets utgörande på många håll lika aktuell som svårlöst, emedan varje lagstiftning och följaktligen varje möjlighet att tvinga försumlige delägare att delta i underhållet av vägen saknades. Någon svårighet eller olägenhet syntes motionären icke föreligga av att utsträcka lagen om enskilda vägar att gälla även inom städerna för de icke planlagda områdena. Möjligen skulle tvetydighet kunna uppstå, om intet undantag gjordes för städer, som icke deltaga i landsting, varför motionären ansett klokast undantaga dessa.

I den andra motionen ha åter framhållits vissa brister i nu ifrågasvarande lag om enskilda vägar på landet, vilka enligt motionärens mening krävde rättelse. Motionären har sålunda, bland annat, anført, att i lagen om enskilda vägar på landet saknades bestämmelser, som tillerkände underhållsskyldig å enskild väg, vilken ej själv ägde väglagningsämne, rätt att erhålla sådant från annans mark, att det i 29 § i lagen stadgade förfaringsättet beträffande syneförrättning och avhjälpan det av brist i vägunderhållet vore synnerligen opraktiskt och svårtillämpligt, varigenom syftet med verkställd vägdelen kunde äventyras, att lagen ej medgäve den, som vore underhållsskyldig å enskild väg över annans mark, rätt att borttaga träd eller kvistar, som vore hinderliga för vägen, utan att han därför bleve ersättningskyldig till markägaren, såvida ej sådant intrång bleve honom

ålagt vid vägdelningen, samt att, då enskild väg genomlöpte mark, som vore inkorporerad med stad, lagen ej ägde tillämpning, vilket förhållande i vissa fall visat sig medföra betydande olägenheter.

Då motionären icke tilltrorde sig att i formulerad lagtext föreslå de enligt hans förmenande erforderliga ändringarna, utan ansåg, att dessa borde föregås av en mera ingående utredning, har motionären inskränkt sig till att hemställa om utredning, huruvida, i vad mån och på vad sätt ifrågavarande lag borde ändras.

Riksdagen har för sin del icke kunnat undgå att finna, att i vissa avseenden en revision av lagen angående enskilda vägar på landet är av behovet påkallad. Likaså synes riksdagen en rättslig reglering böra ske av det enskilda vägväsendet å de områden, som med städerna inkorporerats men för vilka någon stadsplan ännu icke fastställts.

Vissa det enskilda vägväsendet rörande frågor hava, enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, av Kungl. Maj:t, genom särskilda remisser, för utredning överlämnats till vägkommissionen. Sålunda har, bland annat, riksdagens skrivelse den 29 augusti 1914, nr 191, — med anhållan om utredning, huru och på vad sätt väghållningsskyldige beträffande sådana enskilda vägar, som avses i ovanberörda lag den 5 juli 1907 angående enskilda vägar å landet, må äga rättighet att å annans mark mot ersättning taga väglagningsämnen till dylika vägars underhåll ävensom rätt att utan avgift taga väglagningsämnen å statens jordbruksdomäner och skogsallmänningar — remitterats till nämnda kommission. Frånsett dessa speciella frågor torde vägkommissionens uppdrag endast omfatta det allmänna vägväsendet på landet samt i städer och stadsliknande samhällen.

Enligt riksdagens mening synes emellertid numera tiden vara inne att till utredning i hela dess vidd upptaga frågan om det enskilda vägväsendet. Några särskilda direktiv för en kommande utredning anser sig riksdagen icke böra lämna. Huruvida utredningen bör överlämnas åt vägkommissionen eller särskilt tillkallade sakkunniga, torde få bero på omständigheterna.

Under åberopande av det anförda, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning rörande det enskilda vägväsendet såväl på landet som i städer och stadsliknande samhällen i den mån frågan

hårom ej redan är föremål för utredning samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kan giva anledning.

Stockholm den 16 april 1920.

Med undersåtlig vördnad.
